

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastojni, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 35.

V Ptuj v nedeljo dne 31. avgusta 1913.

XIV. letnik.

Naprej pa ne grè!

c. in k. pionirji od „sokolov“ pretepravani!

Daleč smo prišli, res daleč! Gotovi v rdeče oblečeni pobalini hočejo menda že resati nekako razbojniško in tolovajsko vlogo v ptujski okolici. Človek že kmalu ne bode smel mesta, kjer je vedno v nevarnosti, da ga ne napadajo. Človek pa je krmarica gospa Mahorič opazila vojaka, ko ga je že pričela iz lokala poditi kakor psa!! Takoj je skočil tudi za vojakom „sokolski“ Senčarjev komi Heinrich Kreft, ki je hotel itak ranjenega pionirja še enkrat napasti in pobiti. K sreči je stopila policija vmes in je pretepaškemu „sokolu“ štrečno zmešala... G. Zentrich opisal si je potem imena pretepačev. V krogu te junške gospode, ki pobija slovenske vojake, nahajal se je seveda tudi novi ptujski odvetnik dr. Tone Gosák, ki si je s tem prve svoje prvaške lovorike v Ptuj prislužil... Ranjenemu pionirju pa se je drugi dan stanje tako poslabšalo, da so ga morali v „Marodenhaus“ odpeljati.

To je torej dogodek pretekle nedelje! Gotovo bodo vojaki na vse mogoče načine lagali ter zavijali. Ali resnica se ne da zakriti! In ta resnica govori, da so „sokoli“ in njih prvaški pomagači napadli ter pretepravali c. in k. pionirja, da so ga valjali po tleh, gnali kakor živino, da so ga potem spodili iz gostilne, da so hoteli hudo ranjenega še enkrat napasti in da leži žrtev tega slovensko-prvaškega divjaštva v vojaški bolnišnici. Pribijemo to dejstvo, ki bode imelo seveda tudi pred sodnijo svoje nasledke!

„Sokoli“ in njih pomagači predznili so se, napasti vojaka. Vsi pionirji čutijo to sramoto in si tega ne bodo pustili dopasti. Med pionirji, zlasti med onimi slovenske narodnosti, vlada velikanska razburjenost nad srbofilskimi narodnjaki, ki napadajo z naravnost balkanskim divjaštvom posamezne vojake. Pa tudi drugo prebivalstvo je razburjeno nad tem pobalinstvom. Tako daleč še nismo, da bi smela nahujšana druhal, ki išče svoje vzore čez srbsko mejo, tolovajsko napadati c. in k. naše vojake! Vojaki in ne bode nikdar igrača za „sokole“ in ed-

tegnil bajonet in se pričel braniti, pri čemur je učitelja Serono tudi ranil. Zdaj sta jo junaka raje urnih krač popihala v Mahoričevo krčmo „pri srbskem Petru“. Pionir Zupančič je šel ves krvav v mestno stražnico ter je policiji vse naznanil. G. stražmojster Zentrich podal se je takoj z enim stražnikom in z vojakom k Mahoriču, da popiše imena tolovajskih napadalcev. Poslal je preje vojaka v gostilno, češ da naj pogleda, je-li se dotičniki še tam nahajajo. Res so sedeli še skupaj pri rujni kapljici in so se brčkone bahali s svojim junaštvom. Komaj pa je krčmarica gospa Mahorič opazila vojaka, ko ga je že pričela iz lokala poditi kakor psa!! Takoj je skočil tudi za vojakom „sokolski“ Senčarjev komi Heinrich Kreft, ki je hotel itak ranjenega pionirja še enkrat napasti in pobiti. K sreči je stopila policija vmes in je pretepaškemu „sokolu“ štrečno zmešala... G. Zentrich opisal si je potem imena pretepačev. V krogu te junške gospode, ki pobija slovenske vojake, nahajal se je seveda tudi novi ptujski odvetnik dr. Tone Gosák, ki si je s tem prve svoje prvaške lovorike v Ptuj prislužil... Ranjenemu pionirju pa se je drugi dan stanje tako poslabšalo, da so ga morali v „Marodenhaus“ odpeljati.

To je torej dogodek pretekle nedelje! Gotovo bodo vojaki na vse mogoče načine lagali ter zavijali. Ali resnica se ne da zakriti! In ta resnica govori, da so „sokoli“ in njih prvaški pomagači napadli ter pretepravali c. in k. pionirja, da so ga valjali po tleh, gnali kakor živino, da so ga potem spodili iz gostilne, da so hoteli hudo ranjenega še enkrat napasti in da leži žrtev tega slovensko-prvaškega divjaštva v vojaški bolnišnici. Pribijemo to dejstvo, ki bode imelo seveda tudi pred sodnijo svoje nasledke!

„Sokoli“ in njih pomagači predznili so se, napasti vojaka. Vsi pionirji čutijo to sramoto in si tega ne bodo pustili dopasti. Med pionirji, zlasti med onimi slovenske narodnosti, vlada velikanska razburjenost nad srbofilskimi narodnjaki, ki napadajo z naravnost balkanskim divjaštvom posamezne vojake. Pa tudi drugo prebivalstvo je razburjeno nad tem pobalinstvom. Tako daleč še nismo, da bi smela nahujšana druhal, ki išče svoje vzore čez srbsko mejo, tolovajsko napadati c. in k. naše vojake! Vojaki in ne bode nikdar igrača za „sokole“ in ed-

nake otročje suroveže! Ptujski slovenski huj-skači si bodejo ta dogodek za dolgo časa zapomnili!

Politični pregled.

Politični položaj je zopet docela zavožen. Najprej je vse nezadovoljno z dolgočasno politiko grofa Berchtolda, ki je z neverjetno potrpežljivostjo skozi dolga meseca balkanske krize zunanje naše zadeve vodil. Vse je prepričanja, da ne stojijo velike denarne žrtve naše monarhije v nobenem razmerju z uspehom. Preveč dobrosrčna, preveč nesebična je bila Berchtoldova politika. In zato se mu zdaj prorokuje rano politično smrt. Še žalostnejši pa je pogled na notranjo našo politiko. Večina deželnih zborov vsled obstrukcije ne deluje. In vlada grofa Stürgkha se ne upa državnega zbora sklicati, kjer je tudi tam pričakovati obstrukcije. Žalostno... Medtem pa narašča gospodarska beda, revščina in draginja presega že vse meje, lakota trka na naša okna in biriči nimajo niti kaj za rubiti... Taka brezuspešna politika mora peljati do katastrofe!

Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand bil je s cesarjevim lastnoročnim pismom imenovan za generalnega inšpektorja vse oborožene sile. Tudi se mu je podelilo vodstvo velikih manevrov.

V sili zaklana žival davka prosta. Glasom nove in potrjene postavbe je žival, ki jo živinorejec v sili zakolje (rečimo zaradi pričakovane bolezni ali zaradi nezgode ali iz katerega koli drugega vzroka, ki bi zamogel kmetu vrednost dotičnega kosa živine odvzeti) — prosta za klanje in prodajo mesa določenih davkov. Klanje v sili tudi ni treba gosposki naznaniti.

Grozovita vojaška nesreča se je dogodila v Poli. Pri poskusnem streljanju iz težkega topova (30 $\frac{1}{2}$ cm kalibra) se je zgodila razstrelba, pri kateri so bili trije vojaki takoj ubiti. Nadalje je bil viceadmiral Karl Lanjus pl. Wellenburg tako težko ranjen, da so mu morali obe nogi odrezati. Vkljub temu je moral tudi čez par dni umreti. Nadalje sta bila dva civilna delavca težko, mnogo drugih pa lahko ranjenih. Vzroki nesreče še niso pojasnjeni, ali gotovo je, da se ni zgodila nobena lahko-miselnost.

Slovensko-hrvatski shod so priredili, seveda ob velikanski udeležbi, v Ljubljani. Že naprej povdarjamo, da je najpodlejša laž, ako se proglasa to prireditve kot nekako manifestacijo katoliške misli. Ne, tu se ni šlo za katoličanstvo, pač pa za politično zlo-

Za 12 v si dobi lahko vsakdo prepričanje,

da ni pametno prati perilo, ne da bi bilo namočeno prej čez noč s pralnim izvlečkom „Ženska hvala“. Saj se mora tudi sladkor prej raztopiti, predno kavo premešate. Zakaj torej nočete temeljito odmočiti nesnage s pralnim izvlečkom „Ženska hvala“, da odide potem skoraj sama od sebe s Schichtovim milom in toplo vodo?

rabljanje katoličanstva v nazadnjaško-klerikalne namene. Dokaz temu je že dejstvo, da so igrali pri tem dirindaju politični voditelji klerikalne stranke prve gosle. Seveda v prvi vrsti dični glavar kranjski dr. Šusteršič, mož, ki ima ožlindrane roke in ki si tudi še umazanih očitaj gospice Kamile Theimer ni opral. Ta Šusteršič se je delal zdaj nakrat zopet za dobrega avstrijskega patriota, kar je seveda v tem okvirju le gnusno vplivalo. Pred par meseci šele so hoteli slovenski klerikalci avstrijsko domovino Srbiji in Rusiji prodati; zdaj, ko jim to ni posrečilo, pa so se zopet pobarvali s črno-rumenimi barvami. Ej, gospodje, ali smatrate javnost za tako kratkomiselno? Stranka, ki je izjavila, da ji je pravoslavni Srb ljubši nego katoliški Albaneec, ki se je rogala srbskim morilcem, ko so davili katoliške duhovnike, ki je v času vojne nevarnosti zastopala sovražnikove interese, katere duhovni zasramujejo cesarsko pesem, — taka stranka naj nikdar ne hlina katoliškega ali avstrijskega mišljenja. Kajti vso njeno „prepričanje“ je edino skrb ter hrepenenje po vladanju... Zato je bil slovensko-hrvatski shod v Ljubljani le prazna komedija!

Prvaški škandal, ki smrdi naravnost do neba, se je zdaj na Kranjskem pojavil. Neka gospica Kamila Theimer je namreč na podlagi dokumentov in pisem objavila serijo člankov, v katerih se očita slovensko-klerikalnim voditeljem tako gorostasno umazane stvari, da bi morali takoj iz javnosti izginiti, ko bi se le trohica teh očitaj dokazala. Zlasti hudo prizadeta sta deželni glavar kranjski dr. Šusteršič, kateremu so očita naravnost zlorabo javnih denarjev v osebne namene, ter duhovnik dr. Krek, katerega celibaterske navade so prav neprijetno razsvetljene. Namesto da bi slovenski voditelji z vsemi močmi pomagali, da se zadeva pred sodnijo pojasni, se muzajo in skrivajo, — odgovorni urednik klerikalnega „Slovenca“ pa je celo pobegnul pred roko pravice. Ta škandal slovensko-klerikalne stranke je tako velik, da bode imel gotovo hude posledice za to črno stranko, ki je do kosti korumpirana in živi najraje v močvirju, kakor gnusna golazen.

stusovega naslednika je presegla vse meje. Ne vem, ali je bil kaplan ob 8. uri zjutraj že pijan ali ne. Samo to sem videl, da je poštene kmete s svojo surovostjo in strastno agitacijo tako razburil, da je le še ene besede manjkalo, da bi jih ne dobil po hrbtu. Polovil je pri davkoplačevalnih vdovah in devicah skoraj vsa pooblastila, ter ta razdelil med svoje špane. No kaplan Kramaržič, drugače so Vam Marječani trn v peti, pooblastila Marječank Vam pa le dišijo. Kaj ste pa delali z glasovnicami? Niste zadnjih trgali volilec iz rok, jih popravljali v hasek Vaše stranke in s tem razburili volilce tako, da jih mnogo ni šlo volit? Kaj poreče k temu državno pravičnost? Lagali in farbali ste Vaše ovčice, da je bilo joj! Vaša agitacija je bila vsestransko nepoštena in za duhovnika sramotna. Vi sami ste bili „Slov. kmetska zveza“, ki si s tem ni pridobila nikakega lorjara. Vložil se je proti izidu volitve ugovor in upamo trdno, da bode oblast nestransko celo zadevo preiskala in razsodila. A tudi kaplanu Kramaržiču kot zastopniku „Slov. kmetske zveze“ se ne na uho, ampak javno pove, da ne bode „Slov. gospodar“ po prihodnji volitvi imel priliko nepoštenosti, nasilstvu in gnusni agitaciji peti slavo.

Sv. Janž dr. p. Kaplan Kramaržič divja. Zadnji teden, ko so bile volitve pri sv. Marjeti d. p. je tako strastno agitiral, da jih je skoraj od kmetov nalezil in da bode najbrž še imel pri sodniji opraviti. Zadnje nedeljo je udrihal po naši požarni brambi, katera priredi veselico in jubilej 25 letnega obstanka. Na prižnici je tulil, da smo mislili, da je zmaj v cerkvi. Lasi so mu stali po koncu, z očmi nas je hotel prebosti in zijal je, da smo se pomaknili proti vratom s strahom, da nas ne požre. Pesti ga najbrž še danes bolijo. To pa vse zaradi tega učinkuje, ker se vrši veselica v naprednem duhu. (Žal da se ni veselica vršila v naprednem, marveč v izizvalno sokolskem duhu, kar seveda kaplana istotako nič ne briga! Op. uredn.) V šoli obljubuje taisti deci podobe, katere stariši se veselice ne udeležijo. Fantje vabi v drugo krčmo in jim obeta, da jim bodo zaigrale „Marjine device.“ Tistim, ki se dajo vloviti, dober tek! Kaplanu Kramaržiču pa zagotovimo, da smo bili požarni bramborci naprednih misli in da bomo za naprej ostali verni in napredni. K večjemu bi se znalo pripetiti, da nas Vi spravite ob vero. O vera, ti vir vsega obstanka, ti pešaš, ker te taki ljudje oznanjajo, kakor so hujskajoči kaplani. Kaplan Kramaržič pa dela najbrž skušnjo za Gradec 47, drugače bi nas poštene fante in moške v miru pustil. „Orel.“

Balkanske zmešnjave.

Po sklenjenem miru. — Turki hočejo obdržati vijalet Adrianopol. — Albanci se pripravljajo na nove boje. — Kakšnja bode bodočnost?

Res, več kot potreben je bil sklenjeni mir na Balkanu, kajti zdaj se pričinja med udeleženi državami pojavljati grozovita opešanost, zdaj pričinja na vseh koncih in krajih primanjkovati hrane, denarja in ljudi... Dokler so se vršile še parade z donečimi govori in slavnostnim pokanjem topov, živelo je tudi še navdušenje. A zdaj, ko so vojski v Belgradu in Sofiji, v Saloniku in Cetinju odložili puško in se vrnili k domači peči, zdaj pričinja trkati revščina na okna. Na vseh krajih kolera, bolezen, lakota, — državne blagajne pa prazne in izžrpane. Krvavi del vojne je končan, ali dolga desetletja bode trebalo, predno se zacelijo vse rane...

Pogajanja za končni mir so končana in posamezne komisije izdelujejo že natančne meje. Edine turško vprašanje je še nerešeno. Turki so zasedli preje izgubljeni vijalet Adrianopol s trdnjavo vred in imajo zdaj okoli 350.000 vojakov pod orožjem, da branijo svojo posest. Kdo jim bode zdaj Adrianopol vzel? Nikdo! In res se pričinja Bulgarija že pogajati, ker vidi, da nobena velevalst ne bode šla zanjo v ogenj. Po prvi balkanski vojni so bili Turki tako rekoč iz Evrope vrženi; druga balkanska vojna

pa jim je zgradila zopet mostu vrnitev v Adrianopol. Kismet!

Tudi v Albaniji raste razburjenost med posameznimi skipetarskimi plemeni, kateri deželo se hoče oddati Črnogori. Gotovo je, da bode prišlo še do grozovitega klanja in prelijanja krvi, predno bode kralj Nikita postal svoj škorenj na albanski tilnik. Zato se prav dolgo ne bode tam dol miru.

Velevalsti so se sicer pomirile in nevarnost evropejske vojne je vsaj sedaj odpravljena. Zato so prišli tudi zdaj po dolgih mesecih težke službe od srbske meji naši avstrijski rezervisti na zaja. Vrle branitelje domovine se je povsod velikim navdušenjem pozdravljalo.

Evropejske vojne ne bo, — za sedaj! A razvitek na balkanskem polotoku ni razveseljiv. Končna beseda se na Balkanu še ni govorila. Ko bi se bilo v tej nesrečni vojni vpoštevalo edino pravilno stališče: Balkan balkanskim narodom, to se pravi: vsakemu balkanskemu narodu tiste pokrajine, v kateri živi, — potem bi bila bodočnost mirna! Ali kakor stojijo razmere sedaj, je čisto gotovo, da bode v par letih na Balkanu krvavi ples iz novega pričet. Pomisliti treba je sledeče številke: Glasom mirovne pogodbe iz Bukaresta pridobila bi Bulgarija Tracijo, v kateri živi poleg 200.000 Bulgarov še 250.000 Grkov in 500.000 Turkov. V južni Makedoniji, ki jo dobijo Grki, živi 250.000 Bulgarov. V pokrajinah, ki so jih Srbi pridobili, živi komaj 40.000 Srbov, pač pa 467.000 Bulgarov. Na vzhodni strani zopet pride pod srbske železnice skoraj 5 milijonov Albancev. Rumuni so pridobili Dobrudžo, v kateri živi tudi le 7500 Rumunov poleg 300.000 Bulgarev. Te številke nam dokazujejo, da bodeje zopet niti niti nji nemiri v posameznih balkanskih državah na dnevnem redu. Vrelo bode naprej v tem peklenskem kotlju.

Novice.

Morski volk se je pojavil zopet pri Trzinu 5 oseb se je peljalo v čolnčku par kilometrov v morje. Slučajno se je čoln preukucil in vsi so padli v vodo ter se hoteli s plavanjem rešiti. A nakrat se je pojavil morski volk (Haifisch), ki je potegnil eno plavalk, 20 letno kontoristko Marijo Neumann pod vodo. Neko drugo staro žensko je zadela vsled strahu srčna kap in je tudi vtonila. Ostale tri so se komaj rešile.

Grozni umor. Dunajski hauptman Eisenstein imel je v svojem stanovanju obisk neke ženske. Kar nakrat skoči v sobo njegov vojaški sluga Jakobović in ustrelji hauptmana ter žensko, potem pa rani še nekega na pomoč prihajajočega feldvebla. Bržkone hipno znoreli Jakobović skočil je potem iz drugega nadstropja in oblekel težko ranjen.

Povoden na Ogrskem se je v zadnjem času zopet pojavila. Od marca lanskega leta bila je okolica mesta Bodrog-Keresztur 14 krat pod vodo. Njive in travniki v občinah Olasz-Liszka, Czegilong, Bodrog-Kisfalud, Bodrog-Keresztur, Tokaj, Timor, Zaltod in Rokomac stojijo že tednov pod vodo. Ali oblak se je odrgnil in voda tudi celo vrsto drugih občin preplavila. Vasi Alsóvadász pogreznilo se je vsled vode 12 hiš, v Szikszu 50, v Bakti pa 16 hiš. Vasi Alsóvadászmark in Felsőkaszmárk sta vsled vodo popolnoma uničeni. Mnogo oseb izgubilo je v valovih svoje življenje. Občina Abanj Szanto stoji deloma pod vodo in se je pogreznilo 8 hiš; v bližini je železniško progo v dolgotni 300 metrov narušila. Obupanje kmetskega prebivalstva je veliko.

Velika razstrelba se je zgodila v mestu Tumbay. Neki voz cestne železnice trčil je namreč z vozom, ki je bil naložen z dinamitom. Seveda se je dinamit vsled tega razstrelil. Vse poslopje je bilo popolnoma razrušenih. Istotako je bilo okroglo 100 oseb ubitih, mnogo večje število pa težko ali lahko ranjenih.

Iz Spodnje-Štajerskega.

Pijonirji, pozor! Kot c. in kr. vojski se na brigate za nobeno politiko. Ali zapomnite si to le: Krčmarica Mahorič nagnala je ranjenega vojšega tovariša pijonirja Zupaniča kakor psa t

Ime
MAGGI
jamči
za izvrstno kakovost
MAGGI-jevih kock
po 5 vin. za 1/4 litra naj-finejše goveje juhe.
Le-ta so najboljše!
Blagovolite to upoštevati pri nakupovanju.

Dopisi.

Sv. Marjeta dr. polje. Pri zadnji občinski volitvi je napredna stranka propala. Zakaj? pozneje. „Slovenski gospodar“ je prinesel slavospev o izidu volitve. On piše, da so k izidu volitve pripomogli krščansko misleči moške. Kaj misli „Slov. gosp.“, da mi naprednjaki nismo krščanski moške? Tukaj pribijem, da smo krščanski, a ne klerikalni moške, kateri ne poznamo hinnanščine, ne nasilstva, ki trezno in pošteno mislimo ter se ne udamo nasilstvu hujskajoče duhovščine. Ali o volitvi! Največji in najboljši zastopnik „Slov. kmetske zveze“ je bil šentjanžki kaplan Kramaržič. Sem že videl pijanega in vsled tega razburjenega človeka. A besnost tega Kri-